

terminàlia

REVISTA SEMESTRAL
NÚM. 28 · DESEMBRE 2023
ISSN: 2013-6692 (impresa);
2013-6706 (electrònica)

f. BOT Gènere de plantes arbòries o arbustives erectes de la família de les combretàcies, de flors petites i en general verdes o blanques, que comprèn unes 225 espècies pròpies de regions tropicals. Se n'utilitza la fusta, i també serveix com a planta ornamental i és font de tanins.

f. pl. MIT Festes en honor del déu de la mitologia clàssica romana Tèrminus, déu protector dels límits dels camps i de les fronteres. Els pagesos les celebraven anualment el 23 de febrer.

f. SCATERM Revista de la Societat Catalana de Terminologia.

set eoz pociq aucte v...

Statutum perpetuum seu constitucio generalis ab huius studij Rectore et alijs inferioribus quibuscumque personis promulgata non tenent nisi approbatione totius universitatis scholarium. hic in utroque iure dum taxat studencium et maioris partis eoz publice sunt confirmate

Aonem privilegia p[er] d[omi]n[u]m Regem ac eius iudicium studio nostro concessa non licet statum aliquod ordinare.

Hicet hoc studium privilegijs ac libertatibus gaudeat quibuscumque a sede apostolica tolosano studio sunt indulget non tamen ip[s]o studio tolosani statuta constituciones ut ordinationes quascumque per omnia volumus imitari ut eisdem etiam alligari. Sed ex ip[s]is illas soluti recipimus. que p[er] d[omi]n[u]m Regem et p[er] universitatem studij nostri nominatim et exca[usa] sua sine admisso quocumque etiam sic admisso renunciare possumus in quantum si nobis visum fuit expedire.

Quamvis non debeat reprehensibile judicari si scdm vanitate

La Societat Catalana de Terminologia, punt de trobada de la terminologia catalana

La Societat Catalana de Terminologia (SCATERM) és hereva de l'Associació Catalana de Terminologia (ACATERM, fundada l'any 2002) i va esdevenir filial de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) l'any 2008. Com a societat filial de l'IEC, la SCATERM treballa per ser un punt de referència en l'àmbit terminològic i té per finalitat difondre i promoure l'activitat terminològica en català, sobretot en els àmbits científics i tècnics. Així mateix, la SCATERM constitueix un lloc de trobada per a l'intercanvi d'informació i de coneixements entre totes les persones i organitzacions vinculades d'una manera o altra amb la terminologia.

Feu-vos-en socis!

La SCATERM us convida a participar activament en la cooperació i la difusió del treball terminològic. Com a socis, us animem a aportar idees, proposar activitats, presentar ponències en les jornades i seminaris, i col·laborar amb la revista *TERMINÀLIA*, trametent articles o propostes per a la secció «Espai de trobada».

Els socis de la SCATERM poden gaudir d'aquests avantatges:

- Descompte d'un 50 % en les publicacions de l'IEC.
- Accés a la Biblioteca de Catalunya i a les biblioteques de les universitats de Catalunya.
- Cada soci col·lectiu pot designar quatre representants que gaudiran dels avantatges anteriors, que són aplicables individualment.

Existeixen tres tipus de quotes anuals: per a socis individuals, per a socis col·lectius i per a socis júnior (amb una quota reduïda). Si voleu més informació, visiteu <https://scaterm.iec.cat>, on trobareu les quotes actualitzades i la butlleta d'alta.

Transcripció i traducció del text de la portada

[...] volentibus, et nemo in iudicis vel extra suo sensu contra tenorem ipsorum, set eorum pocius auctoritate regatur.

Statutum perpetuum seu constitutio generalis ab huius Studii rectore vel aliis inferioribus quibuscumque personis promulgata non tenent, nisi aprobacione tocium universitatis scholarium hic in utroque iure dumtaxat studencium vel maioris partis eorum publice fuerint confirmate.

Contra privilegia per dominum regem ac cives ilerdenses studio nostro concessa non liceat statutum aliquod ordinare.

Licet hoc Studium privilegiis ac libertatibus gaudeat quibuscumque que a Sede Apostolica Tolosano Studio sunt indulte, non tamen ipsius Studii Tolosani statuta, constitutiones vel ordinationes quascumque per omnia volumus imitari, vel eisdem etiam alligari, set ex ipsis illas solum recipimus que per dominum regem vel per universitatem Studii nostri nominatim et ex certa scientia sint admissae. Hiis etiam sic admissis renunciare possumus quandocumque, si nobis visum fuerit expedire.

Quamvis non debeat reprehensibile iudicare, si secundum varietatem [...]

Liber Constitutionum et Statutorum Generalis Studii Ilerdensis (f. 2v)
Transcripció de Joan J. Busqueta Riu

[...] qui vulgus studium in hoc studio, i que ningu, in iudicis o fora, es regeixi segons el seu propi entendre contra la tenor dels mateixos, ans millor que es regeixi per la seva autoritat.

Que els estatuts perpetus o la constitució general, promulgats pel rector de l'Estudi o per qualssevol altres persones de rang inferior, no es tinguin per tals, si no són confirmats públicament i aprovats per tota la universitat d'escolars que, ara com ara, són estudiants d'ambdós drets d'aquest Estudi, o per la major part d'ells.

Que ningú no pugui establir cap ordinació contra els privilegis concedits al nostre Estudi pel rei nostre senyor i pels ciutadans de Lleida.

Si bé aquest Estudi gaudeix de tots i cada un dels privilegis i llibertats que foren atorgats per la Seu Apostòlica al de Tolosa, no per això volem imitar, en tot i per tot, els estatuts, constitucions o ordinations de l'estudi tolosà, ni tampoc subjectar-nos a ells, ans bé, d'aquells només en prenem els que, d'un a un i a drecent, hagin estat admesos pel rei nostre senyor o per la universitat del nostre Estudi. I, a més a més, podem renunciar als que així hàgim adoptat, sempre que a tots nosaltres ens sembli bé alliberar-nos-en.

Tot i que no s'ha de considerar reprehensible el fet que canvien els temps [...]

Llibre de les Constitucions i Estatuts de l'Estudi General de Lleida (f. 2v)
Traducció de Raül Torrent i Matias López

SUMARI

EDITORIAL

Aquest número 5

ARTICLES

Marta Grané Franch
La terminologia de la ciberseguretat: creació i ús en català 7

Adéla Kořátková
Les sigles mèdiques en català: autocentrades o al·locentrades? 14

Alexandra Suaza Restrepo, Óscar Andrés Calvache Dulce,
Jorge Enrique Jiménez Marín i Mercedes Suárez de la Torre
**Case study on the processing effort of neonyms,
neologisms and non-neological units** 27

Carmen Varo Varo, Amparo García Cabello de Alba
i Tatiana S. Denisenko
**Experimental psycholinguistics as an approach
to the study of lexical creation** 49

ENTREVISTA

TERMINÀLIA parla amb...
**Michele Gazzola, professor de polítiques públiques
de la Universitat de l'Ulster** 61

DOSSIER: Polítiques lingüístiques universitàries

Joan Santanach Suñol
Recerca, universitat i llengua catalana 69

ESPAI DE TROBADA

**XVIII Simposi Iberoamericà de Terminologia:
«Terminologia en un món postpandèmia: desafiaments
per a Iberoamèrica»** 76
Cleci Reina Bevilacqua i Márcio Sales Santiago

Crònica de la XIX Jornada REALITER 79
Marta Grané Franch

XXII Jornada AETER. «Pèrdua de dominis terminològics: estratègies col·laboratives per a la seva recuperació i implantació» 81
Iker Etxebeste Zubizarreta

Crònica de la Novena Jornada de la Càtedra Pompeu Fabra 83
Martí Freixas

Espais Terminològics 2023. Com podem estendre l'ús de la terminologia catalana 85
F. Xavier Fargas Valero

Cimera de Terminologia del 2023 de l'Associació Europea de Terminologia (AET) 87
Begoña Arrate i Sandra Cuadrado

SEMBLANÇA: Mercè Durfort i Coll (1943-2022)

Mercè Durfort, la passió per la ciència i la llengua 89
Joan Jofre i Torroella

TERMINÀLIA
Número 28 (2023)

IMATGE PORTADA:
Fragment del Liber Constitutionum et Statutorum
Generalis Studium Ilerdensis Folí V2,1300.
Manuscrit ACL_LC_0064_002v de l'Arxiu
Capitular de Lleida.

DIRECTORA:
M. Teresa Cabré Castellví (UPF, IEC)
EDITOR EN CAP:
Mercè Lorente Casafont (UPF, IEC)
CONSELL DE REDACCIÓ:
Ester Bonet Solé (SCATERM), Marisa Carrió
Pastor (Universitat Politècnica de València),
Àngels Egea Puigventós (Universitat de
Barcelona), Sabela Fernández-Silva (UNED,
PUCV), Glòria Fontova Hugas (TERMCAT),
Anna Joan Casademont (Université TÉLUQ,
Québec, Canadà), Albert Morales Moreno
(Universitat Oberta de Catalunya), Pilar
Sánchez-Gijón (Universitat Autònoma
de Barcelona), Laura Santamaria Guinot
(Universitat Autònoma de Barcelona),
Johannes Schnitzer (Wirtschaftsuniversität
Wien, Àustria), Mercedes Suárez de la Torre
(Universidad Autònoma de Manizales,
Colòmbia)

CONSELL ASSESSOR: Gerhard Budin
(Univ. de Viena), Tina Célestin (OQLF),
Guiomar Ciapuscio (UBA), Maria Corominas
i Pilats (UAB,IEC), Loïc Depecker (Univ. de
París I), Pamela Faber (UGR), Joan Martí
Castell (URV, IEC)

CONSELL CIENTÍFIC: Andreina Adelstein,
Ieda Alves, Jordi Bover, Margarita Correia,
Maria Josep Cuenca, Patrick Drouin, Joaquín
García Palacios, Christophe Gerard, Xosé
Maria Gómez Clemente, Gloria Guerrero
Ramos, Mar Massanell Mesalles, Fernando
Prieto Ramos, Gabriel Quiroz Herrera,
Antoni Roca Rosell, Micaela Rossi, Gerardo
Sierra Martínez, Joan Vallès Xirau, Lieve
Vangehuchten, Carmen Varo Varo, Igone
Zabala.

CAPçalERA DE LA REVISTA: Jesús Carrasco
DISSENY I MAQUETACIÓ: Esteva&Estêvão
IMPRESSIÓ: La Gran Impressió

EN AQUEST NÚMERO HAN COL·LABORAT:
Begoña Arrate, Cleci Bevilacqua, Óscar Andrés
Calvache Dulce, Sandra Cuadrado, Tatiana S.
Denisenko, Iker Etxebeste, F. Xavier Fargas,
Martí Freixas, Amparo García Cabello de Alba,
Michele Gazzola, Marta Grané, Jorge Enrique
Jiménez Marín, Joan Jofre, Adéla Kořátková,
Víctor Pàmies, Márcio Sales Santiago, Joan
Santanach, Mercedes Suárez de la Torre,
Alexandra Suaza Restrepo, Carmen Varo Varo.

SOCIETAT CATALANA DE TERMINOLOGIA
<https://scaterm.llocs.iec.cat>
Presidenta: Ester Bonet
Vicepresidenta: Rosa Estopà
Tresorer: Francesc Galera
Secretària: Teresa Tort
Vocals: Joan Puigmalet i Mireia Trias
Delegada de l'IEC: Mercè Lorente

A la plataforma de la revista podeu consultar
les polítiques editorials actualitzades ([https://
revistes.iec.cat/index.php/Terminalia/index](https://revistes.iec.cat/index.php/Terminalia/index)).
També trobareu totes les indicacions per a les
noves trameses: [https://revistes.iec.cat/index.php/
Terminalia/about/submissions](https://revistes.iec.cat/index.php/Terminalia/about/submissions)

Llicència completa:
[https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/
es/deed.ca](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca)

Les revistes de l'IEC allotjades a l'Hemeroteca
Científica Catalana utilitzen com a descriptors
les quinze propietats recomanades al Dublin
Core Metadata Element Set, versió reduïda de
la norma ISO 15836 (2009).

Revista TERMINÀLIA
Societat Catalana de Terminologia
Carrer del Carme, 47 · 08001 Barcelona
Telèfon: 935 529 104
Adreça electrònica: terminalia@iec.cat

2013-6706 (edició electrònica)
Dipòsit legal: B-44926-2009
Any d'inici de la revista: 2009

Aquesta revista és accessible en línia des de:
<https://revistes.iec.cat/>, <https://terminalia.iec.cat>,
<https://issuu.com/institut-destudis-catalans>

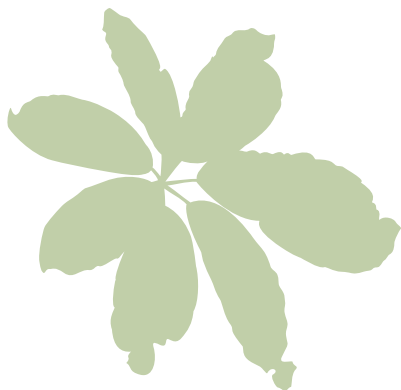
Revista indexada a: CARHUS Plus+, CIRC,
CiteFactor, DIALNET, DICE, DOAJ, Dulcinea,
EBSCO, ERIH PLUS, Google Acadèmic, Hispana,
IEC, ISOC, JournalTOCs, Latindex, MIAR,
MLA, RACO, REDIB, RESH, RETI, SHERPA
ROME, TIB.eu, TRACES, Ulrich's PDDb,
WorldCat.

El codi ètic de la revista TERMINÀLIA inclou
les recomanacions de la darrera revisió
(març de 2011) del Code of Conduct and Best
Practice Guidelines for Journal Editors del
Committee on Publication Ethics (COPE)
<https://publicationethics.org> i les impulsades
des de l'Institut d'Estudis Catalans, institució
editora de la revista.

Amb la col·laboració de:

Aquest número

Teniu davant vostre el número 28 de la revista *Terminàlia*, amb una part monogràfica dedicada al tema transversal de les polítiques lingüístiques universitàries, que afecten la producció i la difusió de la terminologia. Hem entrevistat Michele Gazzola, professor de polítiques públiques de la Universitat de l'Úlster. En el «Dossier» s'inclou l'article de Joan Santanach, delegat del rector per a Política Lingüística i Publicacions de la Universitat de Barcelona, sobre el rol del català en la docència i en la recerca universitàries. A més, veureu que diverses activitats, de les quals recollim les cròniques a l'«Espai de Trobada», s'han ocupat d'aquest mateix tema, ben actual.

La «Semblança» d'aquest número ens porta la memòria de Mercè Durfort, professora de biologia de la Universitat de Barcelona i membre de l'Institut d'Estudis Catalans, que ens va deixar l'any passat i que va ser tot un puntal en la defensa de la llengua catalana en la recerca i a la universitat. El seu record ens l'ofereix el professor de la Universitat de Barcelona i també membre de l'Institut d'Estudis Catalans, Joan Jofre i Torruella. Completen la semblança quatre notes breus sobre la implicació de la Dra. Durfort en les activitats terminològiques de la Universitat de Barcelona, de l'Institut d'Estudis Catalans i del TERMCAT i en la història d'aquesta revista.

A la secció «Articles» trobareu quatre textos avaluats externament mitjançant revisió doble i cega: el primer, en llengua catalana, sobre la terminologia de la ciberseguretat, a càrrec de Marta Grané del TERMCAT; el segon, també en català, sobre les sigles mèdiques, a càrrec d'Adéla Kořátková de la Universitat Jaume I; els dos altres articles, en llengua anglesa, s'ocupen de diverses experiències en terminologia experimental: un de l'equip format per Alexandra Suaza Restrepo, Óscar Andrés Calvache Dulce, Jorge Enrique Jiménez Marín i Mercedes Suárez de la Torre de la Universitat Autònoma de Manizales (Colòmbia), i l'altre signat per Carmen Varo Varo, Amparo García Cabello de Alba i Tatiana S. Denisenko de la Universitat de Cadis.

La secció «Espai de trobada» d'aquest semestre reflecteix l'activitat ingent acumulada durant els mesos

d'octubre i novembre d'enguany. Per ordre temporal de celebració, hi trobareu les cròniques del XVIII Simposi Iberoamericà de Terminologia RITERM, celebrat a Natal (Brasil), a càrrec de Cleci Bevilacqua de la Universitat Federal do Rio Grande do Sul (Brasil) i de Márcio Sales Santiago de la Universitat Federal do Rio Grande do Norte (Brasil); de la XIX Jornada científica de REALITER, a càrrec de Marta Grané del TERMCAT; de la XXII Jornada de l'Associació Espanyola de Terminologia, a càrrec d'Iker Etxebeste d'UZEI; de la IX Jornada de la Càtedra Pompeu Fabra, celebrada a l'Institut d'Estudis Catalans i a la Universitat Pompeu Fabra, redactada per Martí Freixas de la Universitat per a Estrangers de Siena (Itàlia); de la jornada Espais Terminològics 2023, a càrrec de F. Xavier Fargas Valero del TERMCAT, i de la Cimera Internacional de Terminologia de l'Associació Europea de Terminologia, a càrrec de Begoña Arrate d'UZEI i de Sandra Cuadrado del TERMCAT, ambdues activitats organitzades pel TERMCAT i celebrades a l'Institut d'Estudis Catalans.

Us hem de comunicar que lamentablement aquest número ja no es publicarà en paper. La causa principal és pressupostària, però cal dir que la majoria dels lectors la consulten en línia, ja feia temps que en fèiem una tirada molt limitada, i que la decisió s'ajusta també a la voluntat de contribuir a la sostenibilitat del medi. Era una decisió difícil, però que sabem que havíem de prendre per a garantir-ne la continuïtat. Tanmateix, hi mantenim el format de PDF maquetat i la cura de la imatge que la caracteritza, de manera que si els nostàlgics de paper ho volen podran imprimir-la.

Gaudiu-ne en format imprès o llegint-la per la pantalla, i que us acompanyi aquest dies de canvi d'any. Bon any nou!

EL CONSELL DE REDACCIÓ

TERMINÀLIA

és la revista de la Societat Catalana de Terminologia, SCATERM, filial de l'Institut d'Estudis Catalans. Té una periodicitat semestral i es publica en suport electrònic.

Són ben reconegudes arreu les activitats terminològiques catalanes (en formació, en recerca, en normalització, en producció de recursos). TERMINÀLIA és, doncs, una publicació catalana amb una clara voluntat de projecció exterior; per aquest motiu, les llengües de la revista són el català i l'anglès. A la secció «Articles» s'admeten també originals en castellà i en francès. A la resta de seccions, quan hi ha contribucions en llengües diferents de les quatre esmentades, els textos es tradueixen al català, però també es pot trobar el text en la llengua original.

La temàtica de la revista gira entorn de la terminologia, en sentit ampli, i també s'estén a àmbits afins (anàlisi del discurs especialitzat, traducció especialitzada, història del discurs científic, ensenyament de llengües amb propòsits específics, enginyeria lingüística aplicada al treball terminològic, corpus lingüístics de contingut especialitzat, etc.).

El 100 % dels continguts de la revista són contribucions originals. La revista està estructurada en seccions fixes, que pretenen reflectir la situació actual de les diverses activitats terminològiques i d'àmbits afins, i també servir d'òrgan d'intercanvi i d'expressió dels diversos perfils professionals vinculats a la terminologia. És un objectiu principal de la revista publicar articles de qualitat i que hagin superat una doble revisió cega.